

VALSTYBINĖ ŠVIETIMO 2013–2022 METŲ STRATEGIJA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinė švietimo 2013–2022 metų strategija (toliau – Strategija) parengta siekiant sutelkti švietimo bendruomenės pastangas esminiams švietimo pokyčiams, kurie būtini atsižvelgiant į visuomenės lūkesčius, Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015 (Žin., 2012, Nr. 61-3050), nuostatas, pasaulines švietimo filosofijos, politikos ir praktikos tendencijas, naujausius Lietuvos ir Europos Sąjungos švietimo būklės duomenis, ir tam kryptingai skirti finansinius, materialinius ir intelektualinius išteklius.

2. Strategija rengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804) 54 straipsnio 2 dalimi ir atsižvelgiant į Strateginio planavimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 (Žin., 2002, Nr. 57-2312; 2010, Nr. 102-5279).

3. Strategija tęsia švietimo reformos pradininkės habil. dr. Meilės Lukšienės iškeltas idėjas, Lietuvos švietimo koncepcijos (patvirtintos 1992 m. spalio 22 d. Lietuvos švietimo tarybos, 1992 m. spalio 23 d. Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos kolegijos ir 1992 m. lapkričio 26 d. kultūros ir švietimo ministro. <http://old.smm.lt/strategija/docs/srp/koncepcija/koncepcija1.htm>) pradėtą Lietuvos švietimo raidos strateginį planavimą.

4. Strategiją rengiant paisyta Valstybinės švietimo 2003–2012 metų strategijos įgyvendinimo pusiaukelės („Valstybinės švietimo strategijos įgyvendinimas 2003–2007“, Vilnius, ŠAC, 2007. http://www.smm.lt/uploads/documents/Veikla_strategija/2003_2012_metu_Valstybin_%20svietimo_strategija/Svietimo_strategija.pdf) ir viso strateginio laikotarpio nuostatų įgyvendinimo analizės ir įvertinimo („Valstybinės švietimo strategijos įgyvendinimas 2003–2012“, Vilnius, ŠAC, 2012. http://www.smm.lt/uploads/documents/Veikla_strategija/2003_2012_metu_Valstybin_%20svietimo_strategija/1562_Svietimo_strategija%202012.pdf).

5. Rengiant Strategiją remtasi:

5.1. Per viešąsias konsultacijas (organizuotas nuo 2010 m.) su įvairiomis visuomenės ir profesinėmis grupėmis, įskaitant edukologijos ir kitų mokslo kryptių atstovus, išsakytais lūkesčiais ir išvalgomis.

5.2. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos paskelbtam Švietimo raidos scenarijų konkursui pateiktais, ekspertų nuomone, geriausiais scenarijais.

5.3. Lietuvos švietimo būklę atskleidžiančių duomenų analize.

5.4. Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ keliamais uždaviniais švietimui.

5.5. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu.

5.6. Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu (Žin., 2009, Nr. 54-2140).

5.7. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymu (Žin., 1997, Nr. 98-2478; 2007, Nr. 43-1627).

5.8. Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymu (Žin., 2003, Nr. 119-5406).

5.9. Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu (Žin., 2003, Nr. 114-5115; 2008, Nr. 76-2998).

5.10. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija, ratifikuota Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo ratifikavimo“ (Žin., 2010, Nr. 67-3350).

6. Strategija parengta atsižvelgiant į Europos Komisijos 2010 m. kovo 3 d. komunikatą „Europa 2020. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:LT:PDF>), kitus Europos Sąjungos teisės aktus, susijusius su švietimu.

7. Strategija remiasi Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme ir Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ įtvirtintais vertybiniais principais:

7.1. Humaniškumas, demokratiškumas ir lygios galimybės, pilietiškumas, laisvės realizavimas ir etika, tolerancija ir dialogiškumas.

7.2. Nacionalinė tapatybė, istorijos pažinimu grįstas tradicijos tęstinumas ir atvirumas kultūrų įvairovei.

7.3. Bendradarbiavimas, bendras darbas ir įvairių visuomenės grupių nuomonių nuolatinis keitimasis bei indėlis į bendrus tikslus.

7.4. Kūrybiškumas, išradingumas, saviraiška, savo ir visuomenės sėkmės kūrimas generuojant idėjas ir jas įgyvendinant, kontekstualus atvirumas naujovėms ir geriausiai pasaulio praktikai.

7.5. Atsakingumas už savo veiksmus, aktyvus rūpinimasis savimi, aplinka, bendruomene, šalimi, efektyvus veikimas siekiant tikslų.

8. Švietimo misija – suteikti kiekvienam su Lietuva save susiejusiam asmeniui savarankiško ir aktyvaus gyvenimo pagrindus, padėti nuolat tobulinti savo gebėjimus tapti visaverčiu demokratinės visuomenės nariu, aktyviai dalyvaujančiu socialiniame, ekonominiame ir kultūriniame gyvenime.

9. Švietimas savo paskirtį geriausiai atlieka tada, kai jo raida lenkia bendrąją visuomenės raidą – daro progresyvią įtaką mąstymo ir veikimo kultūrai. Esminis sėkmės veiksnys – švietimo institucijų ir visuomenės narių dinamiška sąveika kuriant sumanią visuomenę. Tik taip švietimas gali prisidėti prie Lietuvos tikslo tapti modernia, veržlia, atvira pasauliui, puoselėjančia savo nacionalinį tapatumą šalimi.

II. STRATEGIJOS TIKSLAI IR KAITOS KRYPTYS (UŽDAVINIAI)

10. Pagrindinis strateginis tikslas – paversti Lietuvos švietimą tvariu pagrindu valstybės gerovės kėlimui, veržliam ir savarankiškam žmogui, atsakingai ir solidariai kuriančiam savo, Lietuvos ir pasaulio ateitį.

11. Lietuvos švietimo vizija – kiekvienas vaikas, jaunas ir suaugęs žmogus Lietuvoje siekia ir nesunkiai randa kur mokytis, šalies švietimo sistemą sudaro valstybinės, savivaldybių ir nevalstybinės nuolat tobulėjančios, tarpusavyje ir su partneriais bendradarbiaujančios švietimo įstaigos, kurių darbuotojai turi autoritetą visuomenėje ir palaiko nuolatinę diskusiją dėl šalies švietimo plėtotės, Lietuvos valstybės ir jos žmonių sėkmės ir kultūros bei ūkio plėtos, atsižvelgiant į miesto ir kaimo darnią raidą.

12. Pagrindinio strateginio tikslo kontekstas:

12.1. Pagrindinius valstybės poreikius įvardija Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, iškėlusি sumanios Lietuvos viziją. Visuomenė turi tapti veikli, solidari, nuolat besimokanti. Kiekvienas asmuo – atviras kaitai, kūrybingas ir atsakingas. Tik taip Lietuvos Respublika galėtų atsirasti tarp 10 pažangiausių Europos Sąjungos valstybių narių, o kiekvienas asmuo taptų savarankiškai kuriančiu savo sėkmę sąmoningu piliečiu, įsiliejančiu į tokių pat asmenų nacionalinę ir pasaulinę bendruomenę, pažangią ekonomiką ir savitą nacionalinę kultūrą. Todėl švietimo politika ir numatomos kaitos kryptys turi sutelkti švietimo bendruomenę ir visus Lietuvos žmones (solidarumas) nuolat kryptingai lavintis (mokymasis) siekiant asmeninės ir šalies sėkmės (veiklumas), užtikrinant lygias galimybes.

12.2. Lietuva yra nemažai pasiekusi švietimo prieinamumo srityje. Esame pirmi (nuo 2010 metų) Europos Sąjungoje pagal darbingo amžiaus (25–64 metų) asmenų, turinčių bent vidurinę išsilavinimą, dešimtukę – pagal jaunimo (30–34 metų) aukštojo išsilavinimo lygį (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>; <http://www.svis.smm.lt>; <http://www.stat.gov.lt>). Tačiau nuo 2009 metų aukštojo mokslo prieinamumas sumažėjo (pabrango studijų mokestis), tai ilgainiui gali atsilipti ir bendriesiems išsilavinimo lygio rodikliams. Atsiliekame pagal įtraukties į ikimokyklinį, priešmokyklinį ugdymą, suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą lygį (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>; <http://www.svis.smm.lt>; <http://www.stat.gov.lt>), turime socialinės atskirties rizikos grupių, ypač jaunimo, kuriems neužtikrinamos lygios galimybės dalyvauti visuomenės gyvenime, jie sunkiai integruojasi į darbo rinką. Stokojame dėmesio gabiesiems, pagal mokinių aukščiausių lygmenų pasiekimus atsiliekame nuo pirmaujančių šalių (<http://www.oecd.org/pisa/>; <http://www.iea.nl>). Yra nemaži miesto ir kaimo švietimo prieinamumo

ir kokybės skirtumai (<http://www.svis.smm.lt>; <http://www.smm.lt/web/lt/teisesaktai/tyrimai-ir-analizes/svietimo-bukles-apzvalgos>; <http://www.nmva.smm.lt/nmva/leidiniai/nmva-leidiniai>; <http://www.nec.lt>). Būtina plėtoti alternatyvas švietimo sistemoje, kurios būtų prieinamos, patrauklios ir vertingos dabar menkai į mokymąsi įtrauktoms visuomenės grupėms – ikimokyklinio amžiaus vaikams, socialinės rizikos grupės jaunimui, suaugusiesiems, taip pat kaimo gyventojams. Taigi turime sukurti įvairesnes paskatas ir sąlygas mokytis bet kurio amžiaus asmeniui, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos, net ir atokesnėse kaimo vietovėse, ugdyti kiekvieno gebėjimą atpažinti save veiklos pasaulyje ir sudaryti sąlygas formalizuoti turimas žinias bei kompetencijas, nepriklausomai nuo to, ar jos įgytos savarankiškai mokantis, ar veikiant praktiškai, formaliuoju ar neformaliuoju būdu.

12.3. Lietuvos bendrojo ugdymo, profesinio mokymo, aukštosios, neformaliojo švietimo mokyklos nepakankamai išnaudoja turimą potencialą siekdamos geresnės kokybės bei sąveikos su žmogaus ir visuomenės poreikiais. Pastaraisiais metais daug nuveikta į bendrojo ugdymo mokyklas diegiant įsivertinimo, strateginio planavimo, socialinės partnerystės ir tinklaveikos elementus, tačiau tokia praktika vis dar netapo tradicine, savaimine mokyklų kultūra, dažniau apsiribojama teisės aktų ar laikinų projektų vykdymu. Pasaulinių reitingų viršūnėse neturime įsitvirtinusių Lietuvos aukštųjų mokyklų, kurios, rengdamos specialistus, visiškai pateisintų visuomenės lūkesčius. Aukštosios mokyklos tik mokosi derinti autonomiją su atskaitomybe visuomenei bei atsakomybe už veiklą, menkai į veiklas įtraukia socialinius partnerius, mažai naudoja šiuolaikines institucinio, drauge ir studijų kokybės valdymo praktikas. Prastai vykdomas būsimųjų specialistų poreikio planavimas ir racionalus studijų bei mokymo vietų pasiskirstymas tarp universitetų, kolegijų ir profesinių mokyklų. Mažai pritraukiame užsienio jaunimo studijuoti Lietuvos aukštosiose mokyklose, vangiai perimame geriausią tarptautinę studijų patirtį.

12.4. Visais švietimo lygiais pernelyg silpnai išplėtotą kokybės kultūrą, mokyklų bendruomenės nėra aktyviai įsitraukusios į kokybės, įsivertinimo ir įrodymais grįstos vadybos kūrimo procesus kaip sprendimų siūlytojai ir priėmėjai. Todėl reikia plėtoti tokią kultūrą, kai tyrimai, vertinimai yra nukreipiami į tai, kad atsirastų įrodymais, patirtimi ir žinojimu grįsta lyderystė, nuolatinis tobulinimas ir aukštos kokybės siekis. Tokia lyderystė turėtų pasižymėti atsakomybe ir visų švietimo valdymo lygmenų įsitraukimu, visų švietimo dalyvių ir socialinių partnerių gebėjimų panaudojimu švietimo tikslui pasiekti.

12.5. Remiantis Tarptautinės švietimo pasiekimų vertinimo asociacijos (angl. *International Association for the Evaluation of Educational Achievement*, toliau – IEA) Tarptautinio skaitymo gebėjimų tyrimo (angl. *Progress in International Reading Literacy Study*, toliau – PIRLS) duomenimis, Lietuvos vaikų pradinio ugdymo skaitymo gebėjimų pasiekimai yra palyginti geri, tačiau pagrindinio ugdymo pakopoje pagal Ekonominio ir socialinio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (angl. *Organisation for Economic and Social Cooperation and Development*, toliau – OECD) Tarptautinio penkiolikmečių tyrimo (angl. *Programme for International Student Assessment*, toliau – PISA) tyrimus, jie jau žemesni nei Europos Sąjungos vidurkis. Pagal IEA Tarptautinio matematikos ir gamtos mokslų tyrimo (angl. *Trends in International Mathematics and Science Study*, toliau – TIMSS) duomenis, nuo nepriklausomybės pradžios Lietuvoje užfiksuota didžiausia matematikos ir gamtos mokslų rezultatų pažanga lyginant su kitomis šalimis, tačiau OECD šalių vidurkis vertinant penkiolikmečių skaitymo gebėjimus, gamtamokslį, matematinį raštingumą (OECD PISA duomenys) yra aukštesnis negu Lietuvos. Visuomenė yra susirūpinusi dėl per ankstyvo ir per gilaus mokinių mokymosi turinio individualizavimo, kuris gali trukdyti tolesniam mokymosi ar studijų pasirinkimui.

12.6. Iki šiol nepavyksta ugdymo proceso pakreipti, socialinių partnerių ir bendruomenių suburti esminėms kompetencijoms ugdyti. Vis dažniau susiduriama su motyvacijos mokytis stoka. Visuomenės pasitikėjimas švietimu yra gana geras (pastaruosius penkerius metus svyravo nuo 40 iki 50 proc., <http://vilmorus.lt>), tačiau tai sudaro prielaidas ir dideliems lūkesčiams – norima, kad mokykla drauge su tėvais ugdytų kūrybiškus žmones, asmenybes, aktyvius Lietuvos valstybės piliečius, išmanančius valstybės ir kaimyninių šalių istoriją bei kultūrą, norinčius siekti naujų žinių ir tobulėti, gebančius prisiimti atsakomybę už save ir valstybę. Šie lūkesčiai daug labiau nei anksčiau susiję su išskirtiniais reikalavimais mokytojams, dėstytojams ir dėmesiu jiems. Jų kompetencija, asmeninės savybės, motyvacija, kūrybiškumas bei noras nuolat tobulėti, gebėjimas perimti gerąją praktiką yra pagrindinis Lietuvos švietimo sėkmės laidas. Todėl būtina atrasti paskatas ir sąlygas kurtis reflektuojančių, kūrybingų ir profesionalių mokytojų ir dėstytojų

bendruomenėms, ugdyti švietimo įstaigų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų ir kitų asmenų telkiančios ir pasidalytosios lyderystės gebėjimus. Svarbi parama jaunam, pradedančiam veiklą mokytojui ir dėstytojui sukuriant palankias karjerai sąlygas.

12.7. Globalizacijos amžiuje svarbu iš naujo persvarstyti savo tautinį tapatumą, suvokti, kas mus (įskaitant išvykstančiuosius iš Lietuvos ir atvykstančiuosius čia gyventi) vienija ir sieja su Lietuvos valstybe. Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ švietimui kelia uždavinius stiprinti piliečių istorinę savimonę ir savigarbą skatinant įvairių rūšių kultūrinę ir meninę raišką, atnaujinant švietimo programas, sumaniai naudojant paveldo objektus ugdymo reikmėms. Svarbūs ir Lietuvos švietimo ryšiai su pasaulio lietuviais, lituanistinis ugdymas, tarpkultūrinis raštingumas, virtualus mokymas siekiant palaikyti jų tautinį tapatumą. Taip pat svarbu deramai rūpintis migracijos įtaka švietimui, atvykstančių studentų, mokinių mokymui, didinti tarptautiškumą.

12.8. Nacionaliniu ir tarptautiniu mastu švietimo sistemai ir kiekvienai švietimo įstaigai keliami vis aukštesni kokybės standartai, vis labiau keliami profesinė mokytojų ir dėstytojų kompetencijos kartelė, nuolat didėja reikalavimai ugdymo, profesinio mokymo ir studijų aplinkai, aprūpinamai šiuolaikinėmis mokymo priemonėmis, informacinėmis komunikacinėmis technologijomis. Visam tam reikia atitinkamų investicijų. Todėl itin svarbu išlaikyti Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (angl. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* – UNESCO; <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001211/121147e.pdf>, psl. 40), Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (angl. *Organisation for Economic Co-operation and Development* – OECD; <http://www.oecd.org/edu/highlights.pdf>, psl. 46; http://dx.doi.org/10.1787/eag_highlights-2012-en) rekomenduojamą ne mažesnę nei 6 proc. nuo bendrojo vidaus produkto valstybės biudžeto dalį švietimui ir paisyti Europos Tarybos rekomendacijos dėl 2013 m. Lietuvos nacionalinės reformų programos, kurioje nurodoma didinti išlaidų moksliniams tyrimams ir švietimui, dalį (http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/csr2013_lithuania_lt.pdf, psl. 4). Pastaraisiais metais ženkliai smukęs švietimo biudžetas turėtų būti atstatytas ir išlaikomas pagal pažangiausios švietimo kokybės šalių praktiką.

13. Strategijos tikslai:

13.1. Pasiiekti tokį pedagoginių bendruomenių lygį, kai jų kritinę masę sudaro reflektuojantys, nuolat tobulėjantys ir rezultatyviai dirbantys profesionalūs mokytojai ir dėstytojai (toliau – pirmasis Strategijos tikslas).

13.2. Įdiegti duomenų analize ir įsivertinimu grįstą švietimo kokybės kultūrą, užtikrinančią savivaldos, socialinės partnerystės ir vadovų lyderystės darną (toliau – antrasis Strategijos tikslas).

13.3. Užtikrinant švietimo prieinamumą ir lygias galimybes, maksimaliai plėtojant vaikų ir jaunimo švietimo aprėptį suteikti mokiniams, studentams ir jaunimui palankiausias galimybes išskleisti individualius gebėjimus ir tenkinti specialiuosius ugdymosi ir studijų poreikius (toliau – trečiasis Strategijos tikslas).

13.4. Garantuojant švietimo sistemos veiksmingumą sukurti paskatų ir vienodų sąlygų mokytis visą gyvenimą sistemą, grįstą veiksminga pagalba atpažįstant save ir renkantis kelią veiklos pasaulyje, derantį su valstybiniu planavimu (toliau – ketvirtasis Strategijos tikslas).

14. Pirmojo Strategijos tikslo pagrindimas:

14.1. Strategijos sėkmė priklausys nuo švietimo sistemos pajėgumo pritraukti dirbti gabiausius žmones, galinčius perteikti savo patirtį kitiems. 2012 m. į švietimo ir ugdymo universitetines studijas įstojo asmenys, surinkę mažiausiai, t. y. 15,62 stojamojo balo (Lietuvos aukštųjų mokyklų asociacijos bendrajam priėmimui organizuoti duomenys), o į populiariausias medicinos ir sveikatos studijų kryptis – 19,22 balų. Tai rodo, kad gabiausieji ir darbščiausieji nepritraukiami dirbti į švietimo sritį.

14.2. Švietimo ir ugdymo studijų turinys kol kas neteikia plataus humanitarinio kultūrinio akiračio, kuris reikštų būsimų mokytojų kaip asmenybės ugdytojų erudiciją, lemtų jų prestižą visuomenėje ir skatintų gabiųjų pritraukimą. Toks kultūrinis išsilavinimas – esminė sąlyga mokytojams tapti veiksmingais Lietuvos kultūros tradicijos laidininkais ir aktyvių jos kūrėjų ugdytojais. Dar neturime sutelktos mokytojų bendruomenės, dar tik pradeda formotis mokyklų bendradarbiavimo tinklai, kuriuose būtų dalijamasi patirtimi ir bendradarbiaujama siekiant kokybės.

87,5 proc. šalies mokytojų, ugdančių pagal bendrojo ugdymo programas, sudaro moterys, tad tokia padėtis ne visada palanki visapusiškai ugdyti vaikus ir jaunimą.

15. Pirmajam Strategijos tikslui pasiekti numatomos veiklos kryptys (uždaviniai):

15.1. Motyvuoti gabius jaunos žmones rinktis karjerą formaliojo ir neformaliojo švietimo įstaigose. Užtikrinti besimokančiųjų psichologinius poreikius atitinkančią lyčių dermę tarp mokytojų, dirbančių pagal bendrojo ugdymo programas.

15.2. Išplėtoti aukštos kokybės, naujausias žinias integruojančias švietimo ir ugdymo krypčių studijas, kurios suteiktų absolventams platų kultūrinį akiratį ir galimybę mokytis kelis dalykus arba atlikti kelis pedagoginius vaidmenis.

15.3. Stiprinti motyvaciją suteikiant galimybių mokytojams ir dėstytojams nuolat tobulinti kvalifikaciją plečiant kultūrinį akiratį, didinant šiuolaikinių technologijų išmanymą, orientuojantis į kūrybiškumo, pilietiškumo, lyderystės, verslumo ugdymą ir atrandant įvairesnę pedagoginių funkcijų spektrą. Sudaryti galimybę ilgai dirbantiems aktyviems mokytojams tobulinti kvalifikaciją grįžtant vienam semestriui į studijas aukštojoje mokykloje. Skatinti mokslininkus įsitraukti į bendrąjį ugdymą ir teikti naujausias žinias.

15.4. Stimuluoti nuolatinę pozityvios patirties perėmimą ir dalijimąsi tarp dėstytojų bei formaliojo ir neformaliojo švietimo mokytojų, skatinti mokytojų ir dėstytojų judumą šalyje ir tarptautiniu mastu bei kitas švietimo idėjų apytakos formas.

15.5. Stiprinti visuomenės pasitikėjimą švietimo sistema, mokytojais ir dėstytojais bei jų pasitikėjimą savimi realių sėkmės istorijų sklaida ir akademinio sąžiningumo skatinimu.

16. Antrojo Strategijos tikslo pagrindimas:

16.1. Švietimo vadyba turi tapti racionalesnė ir labiau bendruomeninė. Pastaruoju metu nemažai padaryta mažinant mokyklų reguliavimą teisės aktais, suteikiant mokykloms daugiau savarankiškumo (autonomijos) priimti įvairius sprendimus. Tačiau bendra teisės aktų apimtis išlieka gana didelė, bendrojo ugdymo mokyklose dėl ilgai vyravusių griežtų valdymo reikalavimų ir kontrolės stokojama pasitikėjimo savimi, linkstama apsidrausti. Menkai bendradarbiaujama į mokyklų bendruomenes įtraukiant mokinius, tėvus, socialinius partnerius, nepasikliaujama iš visuomenės kylančiu užsakymu, daugiau orientuojamasi į aukštesnės vadovybės pavedimus. Tai neleidžia mokyklose sukurti solidarios bendruomeninės elgsenos įgūdžių, neformuoja priklausymo bendruomenei, tautai tapatybės, atsakomybės dėl tautos kultūros ir valstybės gyvenimo. Visa tai blokuoja kūrybiškumą įgyvendinant naujas idėjas, atsakomybės prisiėmimą, lyderystę ir dinamiškesnio savarankiško kokybės gerinimo galimybes. Mažai skiriama finansinės paramos savarankiškai tobulėti pasiryžusioms mokykloms ir savivaldybių administracijų švietimo tobulinimo projektams, neveiksmingi kiti bendruomenių ir vadovų pastangų pripažinimo bei skatinimo mechanizmai, stokojama finansavimo lankstumo. Nesukurtos mokyklų ir jų savininko teisės ir pareigos įgyvendinančių institucijų, dalyvių susirinkimų (savininkų) atskaitomybės bendruomenei formos.

16.2. Per pastarąjį dešimtmetį išpuoselėta švietimo duomenų surinkimo kultūra, tačiau dėl įgūdžių stokos ir ne itin aukštos vadybinės kultūros menkai ja naudojamosi. Mažai užsakoma tyrimų, skirtų bendrosios švietimo politikos krypties pagrindimui nustatyti, vyrauja į konkrečias siauro arealo problemas nukreipti tyrimai. Tik dalyje švietimo sričių yra patikimo rezultatų matavimo tyrimų. Tyrimų išvadamis menkai naudojamosi priimant praktinius sprendimus dėl formaliojo, neformaliojo švietimo, savišvietos ir švietimo įstaigų veiklos gerinimo. Visuomenė per mažai įtraukiama į švietimo kaitos gairių ir konkrečių naujovių svarstymą, nėra reguliaraus dialogo tradicijos ir mechanizmų, neišplėtotos viešosios konsultacijos ir visuomeniniai susitarimai dėl permainių krypčių ir jų įgyvendinimo modelių.

16.3. Gebėjimų vertinimo sandara neatitinka mokymosi visą gyvenimą realijų ir neskatina laipsniškai kaupti kompetencijų, nėra adekvati dalies kompetencijų savasčiai, netampa saviugdės ir savikontrolės instrumentu.

16.4. Visuomenė mažai žino apie naujausius ugdymo tikslus, siekiamas išugdyti kompetencijas, įteisintas oficialiuose dokumentuose, nes silpnai įtraukiama į jų formavimą. Vyrauja nuomonė, kad reikalingų kompetencijų, ypač susietų su kūrybiškumu, technologiniais praktiniais žinių pritaikymo gebėjimais, bendravimu, verslumu, organizuotumu ir kita, neugdama arba neišugdama, nes nesama šių kompetencijų įvertinimo ir pripažinimo mechanizmų.

17. Antrajam Strategijos tikslui pasiekti numatomos veiklos kryptys (uždaviniai):

17.1. Tobulinti švietimo reguliavimą atveriant kelias institucijų organizacinei įvairovei, orientuojantis į subsidiarumo ir socialinės bendrystės principus, suteikti daugiau teisių ir atsakomybės mokyklų savininko teises ir pareigas įgyvendinančioms institucijoms, dalyvių susirinkimams (savininkams) ir pačioms mokykloms. Stiprinti universitetų autonomiją. Numatyti ir įteisinti mokyklų administravimo struktūrų įvairovę priklausomai nuo individualių tos mokyklos aplinkybių. Suformuoti mokyklų savininko teises ir pareigas įgyvendinančių institucijų, dalyvių susirinkimų (savininkų) ir mokyklų atskaitomybės visuomenei ir besimokantiesiems mechanizmus, greta žinių (kiekybinių) išryškinančius kompetencijos (kokybinius) pasiekimus, numatyti metinės pažangos, kurios centre būtų ugdomųjų pasiekimai, skelbimą. Skatinti visuomenę reikšti nuomonę apie švietimo kokybę ir daryti jai poveikį.

17.2. Mokyklų tiksluose ir švietimo sistemos struktūroje derinti lygių galimybių visiems teikimą ir siekį skatinti asmenis bei organizacijas orientuoti į aukščiausius rezultatus. Skatinti švietimo turinio įvairovę atveriant daugiau erdvės mokinių, tėvų ir socialinių partnerių iniciatyvoms. Kartu siekti, kad besimokančiųjų įgyjamos kompetencijos sudarytų sąlygas jiems būti visaverčiais sparčiai besikeičiančios visuomenės piliečiais. Visais švietimo lygiais įvesti kriterinį kaupiamąjį vertinimą kaip besimokančiojo pasiekimų savikontrolės būdą.

17.3. Kokybės valdymo savireguliacijos diegimu ir personalo pastangomis organizacijos tikslams pasiekti stiprinti veiklos ir teikiamo švietimo kokybę. Užtikrinti, kad institucijos naudotųsi visomis integruotų informacinių valdymo sistemų galimybėmis.

17.4. Sustiprinti esamos situacijos vertinimo ir rengiamų sprendimų poveikio išankstinio vertinimo gebėjimus ir kokybę. Organizuoti tyrimais ir naujausiomis žiniomis remtus susitarimus dėl bendrųjų švietimo rezultatų kokybės turinio.

18. Trečiojo Strategijos tikslo pagrindimas:

18.1. Anksti iš švietimo sistemos pasitraukia mažiau kaip 9 proc. Lietuvos jaunimo (esame geriausiųjų Europos Sąjungoje dešimtuose, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>; <http://www.svis.smm.lt>; <http://www.stat.gov.lt>), tačiau Lietuvos masteliu mokyklos nelankančių vaikų skaičiai kelia nerimą. Dalis tėvų ir mokinių nepatenkinti mokykloje vyraujančiu ugdymo stiliumi ir pageidauja švietimo sistemoje daugiau alternatyvų, nukreiptų į individualių gebėjimų ugdymą ir asmenybės tobulėjimą. Tai ypač aktualu atokių kaimo vietovių vaikams ir jaunimui, socialinės atskirties rizikos grupėms, emigrantams, specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams, kurie sunkiai integruojasi į bendrą besimokančiųjų srautą ir lieka anapus daugelio visuomeninių procesų. Vien formaliu ugdymo turiniu nesuteikiama pakankamai galimybių saviraiškai, lyderystei realizuoti, charakteriui ir tapatybei sukurti, tautinei savimonei atsirasti, kultūros kūrėjo vaidmeniui įsisąmoninti, kūrybos laisvei ir kūrybiškumui skleisti, gamtos pažinimui ir verslumui ugdyti. Kultūrinės saviraiškos poreikis šiuo metu sukuria didžiulį spaudimą formaliajam švietimui, kuris dažnai nepajėgus atliepti visų poreikių ir lūkesčių nesukurdamas formaliojo turinio perkrovos pavojaus.

18.2. Net gabūs vaikai kartais neranda priimtinos mokymosi formos. Tai aktualizuoja įtrauktis į švietimą ir alternatyvių mokymosi galimybių, ypač socializacijos, asmenybinio, kultūrinio ugdymo tikslais, uždavinius. Į neformalųjį švietimą menkai įtraukiami arba neįtraukia muziejai, bibliotekos, kitos kultūros, meno įstaigos ir kiti potencialūs neformaliojo švietimo teikėjai, pernelyg menkas dėmesys kreipiamas į esamų ir potencialių neformaliojo švietimo teikėjų pedagoginę kvalifikaciją. Vaikai turi per mažai galimybių naudotis instituciniu ikimokykliniu ugdymu. Neišplėtotos neformalaus akademinio bendravimo bei lavinimosi formos ir infrastruktūra (studijų miesteliai).

18.3. Daliai visuomenės yra aktuali švietimo prieinamumo (ypač aukštojo mokslo) problema. Lietuva pagal mokančiųjų už studijas studijų kainų dydį, agentūros „Eurydice“ (angl. *Network on education systems and policy in Europe*, <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>) duomenimis, 2011 m. užėmė antrąją vietą tarp Europos Sąjungos šalių. Dalis jaunimo negali lankyti neformaliojo švietimo mokyklų dėl lėšų stokos. Dėl lėšų stygiaus menkai išplėtotas suaugusiųjų švietimas.

18.4. Mažėjant bendrojo ugdymo mokyklų skaičiui kaimo vietovėse, kaimo gyventojai susiduria su sudėtingomis bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo prieinamumo galimybėmis, reikalaujančiomis didesnių finansinių ir laiko sąnaudų.

19. Trečiajam Strategijos tikslui pasiekti numatomos veiklos kryptys (uždaviniai):

19.1. Plėsti besimokančiųjų pasirinkimo galimybes ir didinti prieinamumą per švietimo įstaigų finansavimo modelį „pinigai paskui besimokantįjį“, derinant šį modelį su valstybės planavimu ir valstybės užsakymu. Sukurti finansinius mechanizmus švietimo sistemos aprėpčiai

didinti. Sudaryti lygias finansines galimybes siekti aukštojo mokslo, stiprinti Valstybinio studijų fondo veiklą teikiant paskolas studijoms.

19.2. Turtinti mokymosi, praktinio taikymo aplinką mokyklose, plėsti neformaliojo švietimo mokyklų spektrą ir visų mokyklų veiklos įvairovę, ypač kultūrinės saviraiškos, lyderystės, kūrybingumo, verslumo, profesinių gebėjimų ugdymo galimybes, paramą savanorystės iniciatyvoms, kartu organizuojant reguliarią dialogą dėl plėtros prioritetų. Rūpintis socialiniu, emociniu, lytiniu ir tarpkultūriniu ugdymu.

19.3. Užtikrinti naudojimosi švietimu pirmenybę socialinės atskirties ir rizikos bei specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių asmenų grupėms siekiant socialinės atskirties įveikos ir gabių asmenų ugdymo dermės. Sukurti veiksmingą socialinės paramos sistemą socialiai remtiniams švietimo sistemos dalyviams. Kaimo mokyklų ir tautinių mažumų kalbomis mokymą vykdančių mokyklų tinklo pertvarką įgyvendinti atsižvelgiant į bendruomenių interesus, laikantis mokyklų efektyvumo ir socialinės atskirties mažinimo principo.

19.4. Gilinti formaliojo ir neformaliojo švietimo integralumą bei tarpusavio papildomumą, diegti atvirus ir lanksčius mokymosi būdus, sukurti ir įgyvendinti neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų (kvalifikacijų) pripažinimo sistemą.

20. Ketvirtojo Strategijos tikslo pagrindimas:

20.1. Kylančios nedarbo ir emigracijos bangos meta iššūkį švietimui operatyviau reaguoti į pokyčius darbo rinkoje, padėti žmonėms greičiau susiorientuoti, atpažinti savo privalumus ir jais pasinaudoti ieškant darbo, gebėti savarankiškai valdyti karjerą, rinktis perspektyvesnes karjeros kryptis, savarankiškai kurti verslą ir savo darbo vietą. Švietimas turi atverti ir siūlyti įvairias mokymosi galimybes, padedančias žmogui tobulinti gebėjimus remiantis kvalifikacijomis ir visapusišku savęs tobulinimu, įgyjant pasitikėjimo savo jėgomis, atsakomybės už save, bendruomenę, valstybę ir aplinką. Be šių pastangų tikėtina, kad žmonės nepasitikės švietimu, nusivils savimi, valstybe, silpnės asmenų ryšys su ja, o tai destruktiviai veiks asmens savimonę ir tapatybę, skatins emigruoti. Valstybė privalo suteikti žmogui kitą galimybę savoje šalyje, padėti rasti naują vietą sociume ir išmokyti naujų vaidmenų, įgyti naujų kompetencijų. Švietimas turi tapti suaugusiųjų keliu į bendruomeninį, socialinį, pilietinį, kultūrinį, ekonominį gyvenimą ir pirmąją pagalbą priėjus aklavietę, kilus atskirties pavojams.

20.2. Lietuvos suaugę gyventojai (25–64 metų) pastaruoju metu vis aktyviau mokosi lavindami tiek savo profesinius, tiek asmeninius gebėjimus, bet suaugusiųjų švietimo sritis tebelieka nepakankamai išplėtotą, atsilieka nuo kitų švietimo sričių. Nuolatinis suaugusiųjų mokymasis vis dar nėra populiarus. Stokojame įstaigų, kurias galėtume vadinti mokymosi visą gyvenimą mokyklomis, traukiančių dėmesį ir žinomų kaip vietos, į kurią galima ateiti ir nuolat gauti švietimo pagalbą. Mokymosi visą gyvenimą institucinė sandara labiau orientuota į formaliojo švietimo teikimą. Fragmentiškas neformaliojo suaugusiųjų švietimo finansavimas, tarpinstitucinio koordinavimo stoka, lanksčių, vartotojų poreikius atitinkančių suaugusiųjų neformaliojo švietimo programų trūkumas įvairių lygių švietimo įstaigose, įvairiais būdais įgytų kompetencijų formalizavimo galimybių, suaugusiųjų mokymosi motyvacijos stoka stabdo šalies pažangą ir gebėjimus reaguoti į sumanios visuomenės kūrimo iššūkius.

20.3. Neformaliojo švietimo būdu arba darbo vietoje įgyta patirtis ir kompetencijos dažnai neturi savo formalios išraiškos, todėl nepripažįstamos darbdavių – nėra galimybių jas pademonstruoti ieškant darbo.

20.4. Suaugusiųjų mokymesi reikia pereiti prie mokymosi rezultatais grindžiamos politikos, kur pagrindinis vaidmuo tektų besimokančiajam, nepriklausomai nuo jo mokymosi konteksto ar amžiaus: darbe, namie, bendruomenėje, savarankiškai ar švietimo įstaigoje, kuri suteiktų jam naujų ekonominio konkurencingumo, socialinio saugumo ir gyvenimo kokybės galimybių.

21. Ketvirtajam Strategijos tikslui pasiekti numatomos veiklos kryptys (uždaviniai):

21.1. Skatinti mokymosi visą gyvenimą įvairovę pagal ūkio ir visuomenės poreikį ir veiklų tęstinumo potencialą ir kurti lanksčią prieinamumo sistemą, užtikrinti mokymo kokybę, stiprinti kultūros įstaigų, verslo galimybes dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese.

21.2. Organizuoti edukacinę pilietinę veiklą, asmenybės saviugdą visoje šalyje, plėtoti įvairias jos organizacines formas, skatinti mokinius ir studentus vienijančių vietinių ir nacionalinių organizacijų stiprėjimą.

21.3. Stiprinti motyvaciją mokytis susiejant mokymąsi visą gyvenimą su besimokančiųjų pasirinkimais, sukuriant finansinės paramos sistemą. Plėtoti mokymosi visą gyvenimą ir darbo

patirties integralumą, ypač per praktikas, stažuotes, profesinį mokymą, diegiant pameistrystės formą.

21.4. Sudaryti sąlygas asmenims savarankiškai valdyti karjerą teikiant individualizuotą įvairių formų pagalbą realioje ir virtualioje aplinkoje, plečiant tam reikalingus gebėjimus ir galimybes, ugdant svarbias kompetencijas, formuojant gyvenimo kelio (karjeros) rinkimosi sąmoningumą bei ugdymosi tęstinumą. Inicijuoti ir remti kokybišką studijų programų, profesijų, ypač perspektyviausių, populiarinimą.

22. Strategijos tikslų įgyvendinimas ir veiklos krypčių realizavimas vyks lygiagrečiai su švietimo turinio bei ugdymo proceso kaita. Siekiant švietimo sistemą orientuoti į kūrybiškumo, šiuolaikinių technologijų išmanymo, verslumo, pilietiškumo ir lyderystės ugdymą visuose švietimo lygiuose bus sukurtos kūrybiškumui, ieškojimui ir tobulėjimui atviros mokymosi programos. Švietimo sėkmė bus matuojama per asmenybės kaitą atskleidžiančius mokymosi rezultatus, plačiai pasitelkiant įsivertinimą.

23. Lituanistinį švietimą numatoma įtvirtinti kaip humanistinio ugdymo – bendrųjų kultūrinių kompetencijų lavinimo, kūrybingo asmens bei visuomenės ugdymo – pagrindą. Numatoma užtikrinti humanitarinio išsilavinimo pagrindus visose Lietuvos aukštosiose mokyklose.

24. Stiprinant ryšius su pasaulio lietuvių bendruomenėmis ir siekiant palaikyti jų tautinį tapatumą bus toliau puoselėjamas lituanistinis švietimas, virtualus mokymas. Taip pat bus siekiama pritraukti daugiau atvykstančių studentų, mokinių mokytis Lietuvos švietimo įstaigose, ypač aukštosiose mokyklose.

III. STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMAS IR ATSAKOMYBĖ

25. Strategija, būdama ilgos trukmės planavimo dokumentas, numato švietimo politikos prioritetines kryptis: didinti mokytojų ir dėstytojų profesionalumą; puoselėti duomenų analize ir įsivertinimu grįstą švietimo kokybės kultūrą; plėtoti švietimo prieinamumą ir lygias galimybes; skatinti mokymąsi visą gyvenimą. Švietimo tobulinimas apima horizontalius procesus, pasireiškiančius keliose valstybės valdymo srityse. Įgyvendinant Strategiją dalyvaus Švietimo ir mokslo ministerija, kitos valstybės institucijos, savivaldybės, nevyriausybinės organizacijos, fiziniai ir kiti juridiniai asmenys. Strategijos tikslai ir uždaviniai bus įgyvendinami per Nacionalinės pažangos programą ir kitus vidutinės trukmės dokumentus. Konkretias priemones Strategijos tikslams ir uždaviniams pasiekti kiekviena įgyvendinanti institucija nusimatsys savo strateginės veiklos planuose. Strategijos įgyvendinimą koordinuos Švietimo ir mokslo ministerija.

26. Strategijos įgyvendinimo priežiūrą atliks Lietuvos Respublikos Seimas (2017 m. numatomas Strategijos pusiaukelės įvertinimas), Lietuvos švietimo taryba (kasmetė analizė) ir Švietimo ir mokslo ministerija (nuolatinė stebėseną).

27. Švietimo ir mokslo ministerija, bendradarbiaudama su švietimo bendruomenės socialiniais partneriais, sukviess atvirą Strategijos įgyvendinimo forumą, kuriame bus diskutuojama dėl švietimo politikos kaitos krypčių įgyvendinimo kokybės, ugdymo turinio tobulinimo, siūlomi būdai, kaip geriau galėtų bendradarbiauti mokytojai ir mokslininkai, dėstytojai ir darbdaviai, kitos visuomenės grupės, identifikuodamos artimiausius švietimo permainų prioritetus ir tobulindamos švietimo turinį.

26. Strategijai įgyvendinti prioritetiškai nukreipiami Švietimo ir mokslo ministerijai skiriami valstybės biudžeto asignavimai (įskaitant Europos Sąjungos paramą, išskyrus asignavimus moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai), panaudojami kitų asignavimų valdytojų ištekliai, pritraukiamos fizinių ir kitų juridinių asmenų lėšos.

28. Strategija siekiama solidarios, veiklios ir besimokančios visuomenės, todėl visi suinteresuoti fiziniai ir juridiniai asmenys, kitos organizacijos ir jų padaliniai, visuomenės grupės ir jėgos matomos kaip Strategijos įgyvendintojai, o jų bendradarbiavimą koordinuoja Švietimo ir mokslo ministerija.

STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO RODIKLIAI IR SIEKINIAI

Eil. Nr.	Tikslai	Vertinimo rodiklis, matavimo vienetas (duomenų šaltinis)	Būklė (metai)	Siekiny 2017 m.	Siekiny 2022 m.
1	PAGRINDINIS STRATEGINIS TIKSLAS – paversti Lietuvos švietimą tvariu pagrindu valstybės gerovės kėlimui, veržliam ir savarankiškam žmogui, atsakingai ir solidariai kuriančiam savo, valstybės ir pasaulio ateitį	Mokinių, atitinkančių bent 3 (iš 6) Tarptautinio penkiolikmečių mokymosi pasiekimų tyrimo PISA lygį, dalis, proc. (OECD) ¹		Vidutiniškai ne mažiau kaip 50	Vidutiniškai ne mažiau kaip 54
		skaitymo raštingumas	45,6	47	49
		matematinis raštingumas	47,7	49	51
		gamtamokslinis raštingumas	54,1	55	56
			(2009)		
2		Mokinių, nepasiekiančių 2 (iš 6) Tarptautinio penkiolikmečių mokymosi pasiekimų tyrimo PISA lygio, dalis, proc. (OECD)		Vidutiniškai ne daugiau kaip 20	Vidutiniškai ne daugiau kaip 15
		skaitymo raštingumas	24,3	22	19
		matematinis raštingumas	26,3	24	20
		gamtamokslinis raštingumas	17,0	15	14
			(2009)		
3		Pilietinės galios indeksas, proc. (Pilietinės visuomenės institutas)	35,0 (2012)	40,0	45
4		Lietuvos aukštųjų mokyklų, patenkančių į ARWU (Akademinio pasaulio universitetų reitingo, angl. <i>Academic Ranking of World Universities</i>) 500-ka, skaičius (ARWU)	0 (2013)	1	1
5		Iš Bolonijos proceso regiono atvykstančių ir į ten išvykstančių laikinai studijuoti studentų skaičiaus santykis Lietuvai (Europos Sąjungos statistikos tarnyba „Eurostat“)	0,09 (2009)	0,3	0,6
6		20–24 metų asmenų, turinčių bent vidurinę išsilavinimą, dalis, proc. (Europos Sąjungos statistikos tarnyba „Eurostat“)	89,3 (2012)	90	90
7		30–34 metų asmenų, turinčių aukštąjį ar jam prilygintą išsilavinimą, dalis, proc. (Europos Sąjungos statistikos tarnyba „Eurostat“)	48,7 (2012)	ne mažiau nei 40	ne mažiau nei 40
8		Save įsidarbinančių 25–64 metų asmenų dalis, proc. (Europos Sąjungos statistikos tarnyba „Eurostat“)	11,1 (2012)	13	16
9		Nacionalinės išlaidos švietimui kaip bendrojo vidaus produkto (toliau–BVP) dalis, proc. (Europos Sąjungos statistikos tarnyba „Eurostat“)	5,38 (2010)	5,8	6
10		Proporcingu tempu gerėjančių vertinimo rodiklių dalis, proc. (visi)	0	70	100

Eil. Nr.	Tikslai	Vertinimo rodiklis, matavimo vienetas (duomenų šaltinis)	Būklė (metai)	Siekiny 2017 m.	Siekiny 2022 m.
11	1. Pasiiekti tokį pedagoginių bendruomenių lygį, kai jų kritinė masė sudaro reflektuojantys, nuolat tobulėjantys ir rezultatyviai dirbantys profesionalūs mokytojai ir dėstytojai	Ištojusiųjų į švietimo ir ugdymo krypčių grupės programos universitetuose minimalaus konkursinio balo skirtumas nuo ištojusiųjų į tais metais populiariausios grupės programos, proc. (LAMA BPO – Lietuvos aukštųjų mokyklų priėmimo asociacija bendrajam priėmimui organizuoti)	18,7 (2012)	12	10
12		Vyrų mokytojų, dirbančių pagal pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, dalis, proc. (ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema)	16 (2012)	17	20
13		Mokytojų, kurie per pastaruosius 5 metus mokėsi bent 1 mėnesio arba 6 kreditų apimtimi, dalis, proc. (ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema)	Nėra duomenų	16	20
14		Mokytojų, patenkintų savo darbu, indeksas ² , balais (0 iki 4 balų sistema) (OECD TALIS (Tarptautinis mokymo ir mokymosi tyrimas, angl. <i>Teaching and Learning International Survey</i>) tyrimas)	3,02 (2008)	3,06	3,1
15		30–49 metų amžiaus mokytojų ir dėstytojų dalis, proc. (ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema, Lietuvos statistikos departamentas)	51,8 (2012)	55	60
16	2. Įdiegti duomenų analize ir įsivertinimu grįstą švietimo kokybės kultūrą, užtikrinančią savivaldos, socialinės partnerystės ir vadovų lyderystės darną	Savarankiškos ³ mokyklos statusą turinčių mokyklų dalis, proc. (ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema)	0 (neįvesta)	5	10
17		Pažangos ataskaitas paskelbusių mokyklų dalis, proc. (ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema)	1,3 (2011)	50	100
18		Švietimo pažangos ataskaitas paskelbusių savivaldybių dalis, proc. (ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema)	0 (2011)	50	100
19		Studijų programų, akredituotų maksimaliam laikotarpiui, dalis nuo visų akredituotų programų, proc. (SKVC – Studijų kokybės vertinimo centras)	47 (2011)	60	80
20		Universitetų ir verslo bendradarbiavimas, vieta ES (Pasaulio ekonomikos forumas)	13 (2012)	12	11
21		Privačios išlaidos švietimui kaip BVP dalis, proc. (Europos Sąjungos statistikos tarnyba „Eurostat“)	0,69 (2010)	0,8	0,9
22		3. Užtikrinti švietimo prieinamumą ir lygias galimybes, maksimaliai plėtojant vaikų ir jaunimo švietimo aprėptį suteikti mokiniams, studentams ir jaunimui palankiausias galimybes išskleisti individualius gebėjimus ir tenkinti specialiuosius ugdymosi ir studijų poreikius	Švietimo įstaigas lankančių 4–6 metų vaikų dalis, proc. (Europos Sąjungos statistikos tarnyba „Eurostat“)	84,2 (2011) ⁴	90
23	18–24 metų asmenų be vidurinio išsilavinimo ir nelankančių mokyklos dalis (10 metų vidurkis), proc. (Lietuvos statistikos departamentas)	9,1 (2002–2011) ⁵	8,9	8	
24	Paraiškų ir paskolų, suteiktų per Valstybinį studijų fondą, santykis	0,85 (2012)	0,9	0,99	
25	Neformaliojo švietimo galimybės mokykloje ir kitur pasinaudojančių vaikų dalis, proc. (ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema)	27,4 (2012)	60 ⁶	100	
26	Specialiosiose mokyklose besimokančių vaikų dalis, proc. (ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema)	1,1 (2012)	0,8	0,5	

Eil. Nr.	Tikslai	Vertinimo rodiklis, matavimo vienetas (duomenų šaltinis)	Būklė (metai)	Siekinys 2017 m.	Siekinys 2022 m.
27		Per 2 mėnesius nė karto patyčių nepatyrusių mokinių dalis, proc. (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos užsakomasis tyrimas)	44,6 (2011)	50	70
28		7–16 metų amžiaus kaimo vietovėje gyvenančių asmenų skaičius vienai kaimo mokyklai (ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema, Lietuvos statistikos departamentas) ⁷	206,3 (2012)	206	206
29	4. Garantuojant švietimo sistemos veiksmingumą sukurti paskatų ir vienodų sąlygų mokytis visą gyvenimą sistemą, grįstą veiksminga pagalba atpažįstant save ir renkantis kelią veiklos pasaulyje, derantį su valstybiniu planavimu	Mokymosi visą gyvenimą lygis 25–64 metų amžiaus grupėje, proc. (Lietuvos statistikos departamentas)	5,2 (2012)	8	12
30		25–34 metų asmenų, kurie mokosi pagal formaliojo švietimo programas, dalis, proc. (Europos Sąjungos statistikos tarnyba „Eurostat“)	6,9 (2011)	7,5	8,5
31		15–24 metų asmenų nedarbo lygis, proc. (Lietuvos statistikos departamentas)	26,4 (2012)	20	10
32		Pripažintų kvalifikacijų skaičius per metus 10 000 gyventojų (ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema)	Nėra duomenų	5	10
33		Dalyvavimas mokymesi visą gyvenimą, vieta ES valstybių sąrašė (Europos Sąjungos statistikos tarnyba „Eurostat“)	18 (2011)	17	16

¹OECD (angl. *Organisation for Economic and Social Cooperation and Development*) – Ekonominio ir socialinio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija. PISA (angl. *Programme for International Student Assessment*) – Tarptautinis penkiolikmečių tyrimas.

²Mokytojų pasitenkinimo darbu indeksą skaičiuoja OECD TALIS, Tarptautinis mokymo ir mokymosi tyrimas (angl. *Teaching and Learning International Survey*). Indeksas gali svyruoti nuo 0 iki 4. Lietuva yra viena iš 5 paskutinių šalių pagal šį rodiklį.

³Mokyklos, savarankiškai valdančios išteklius, dirbančios pagal atsakomybės ir atskaitomybės visuomenei principus. Įstatymų leidėjas, nepaneigdamas šių mokyklų autonomijos principų, gali nustatyti jų organizacinės ir valdymo struktūrų pagrindus.

⁴Kaimo vietovėje – 40,1 (2012 m., ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema, Lietuvos statistikos departamentas (Eurostat duomenų nėra))

⁵Kaimo vietovėje – 11,7 (2012 m., ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema, Lietuvos statistikos departamentas)

⁶Kiekvienoje savivaldybėje ne mažiau nei 60 proc. neformaliojo švietimo galimybėmis mokykloje ir kitur pasinaudojančių vaikų dalis.

⁷Miesto vietovėje – 270,4 (2012 m. ŠVIS – Švietimo valdymo informacinė sistema, Lietuvos statistikos departamentas)